

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)
της 30ής Ιανουαρίου 1997 *

Στην υπόθεση C-221/95,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του tribunal du travail de Tournai (Βέλγιο) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants (Inasti)

και

Claude Hervein,

Hervillier SA,

η έκδοση προδικαστικής απόφασεως ως προς την ερμηνεία του άρθρου 14α, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και τα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκε και ενημερώθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2001/83 του Συμβουλίου, της 2ας Ιουνίου 1983 (ΕΕ L 230, σ. 6),

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους L. Sevón, πρόεδρο του πρώτου τμήματος και προεδρεύοντα του πέμπτου τμήματος, D. A. O. Edward, J.-P. Puissochet (εισηγητή), P. Jann και M. Wathelet, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: D. Ruiz-Jarabo Colomer
γραμματέας: R. Grass

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— ο Hervein και η Hervillier SA, εκπροσωπούμενοι από τους E. van Daele και P. Detournay, δικηγόρους Mouscron,

— η Βελγική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον J. Devadder, διευθυντή διοικήσεως στη νομική υπηρεσία του Υπουργείου Εξωτερικών, Εξωτερικού Εμπορίου και Συνεργασίας με τις Αναπτυσσόμενες Χώρες,

— η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την C. de Salins, υποδιευθύντρια στη διεύθυνση νομικών υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών, και τον C. Chavance, γραμματέα στην ίδια διεύθυνση,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τη M. Πατακιά, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας,

έχοντας υπόψη την έκθεση του εισηγητή δικαστή,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 11ης Ιουλίου 1996,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με απόφαση της 6ης Ιουνίου 1995, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 26 Ιουνίου 1995, το tribunal du travail de Tournai υπέβαλε, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, ένα προδικαστικό ερώτημα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 14α, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και τα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκε και ενημερώθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2001/83 του Συμβουλίου, της 2ας Ιουνίου 1983 (ΕΕ L 230, σ. 6, στο εξής: κανονισμός).
- 2 Το ερώτημα αυτό ανέκυψε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ, αφενός, του Hervein και της εταιρίας Hervillier και, αφετέρου, του Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants (ασφαλιστικού φορέα ανεξαρτήτων εργαζομένων, στο εξής: Inasti) σχετικά με την καταβολή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης.
- 3 Μέχρι τον Οκτώβριο του 1986, ο Hervein, Γάλλος υπήκοος και κάτοικος Γαλλίας, άσκησε σε διάφορες εταιρίες εγκατεστημένες στη Γαλλία και το Βέλγιο τα καθήκοντα του προέδρου και γενικού διευθυντή και του μέλους του διοικητικού συμβουλίου ή του διευθύνοντος συμβούλου.
- 4 Στις 23 Φεβρουαρίου 1988, το Inasti άσκησε αγωγή κατά του Hervein ενώπιον του tribunal du travail de Tournai, ζητώντας του την καταβολή εισφορών στο πλαίσιο της δραστηριότητάς του στο Βέλγιο για τα έτη 1982 έως 1986. Πράγματι, το Inasti θεωρεί ότι ο Hervein άσκησε ανεξάρτητη δραστηριότητα στο Βέλγιο και, λόγω της υπαγωγής του στο γαλλικό σύστημα κοινωνικής ασφα-

λίσεως μισθωτών, μισθωτή δραστηριότητα στη Γαλλία, οπότε σύμφωνα με το άρθρο 14γ, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 1408/71, σε συνδυασμό με το παράρτημα VII, έπρεπε να υπαχθεί στο σύστημα ανεξαρτήτων εργαζομένων στο Βέλγιο.

5 Η εταιρία Hervillier και ο Hervein αμφισβητούν την υπαγωγή του τελευταίου στο βελγικό σύστημα, με την αιτιολογία ότι, αν και ο Hervein όντως εξομοιώνεται στη Γαλλία προς μισθωτό όσον αφορά την κάλυψή του από σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως, ωστόσο αυτός δεν ασκεί εκεί μισθωτή δραστηριότητα. Εφόσον παρείχε την ίδια μη εξαρτημένη εργασία τόσο στη Γαλλία όσο και στο Βέλγιο, δηλαδή εφόσον ασκούσε μη μισθωτή δραστηριότητα, το άρθρο 14α, παράγραφος 2, του κανονισμού επιτάσσει να υπάγεται μόνο στη νομοθεσία εκείνου από τα δύο κράτη μέλη στο οποίο κατοικεί, δηλαδή στη γαλλική νομοθεσία.

6 Έχοντας αμφιβολίες όσον αφορά τον χαρακτηρισμό της δραστηριότητας την οποία ο Hervein ασκούσε στη Γαλλία, σε σχέση με τα άρθρα 14α και 14γ του κανονισμού, το tribunal du travail de Tournai αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Καλύπτει η μη μισθωτή δραστηριότητα, στην οποία αναφέρεται ιδίως το άρθρο 14α, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2001/83 του Συμβουλίου, της 2ας Ιουνίου 1983, συγκεκριμένα τη δραστηριότητα που ασκείται από υπήκοο κράτους μέλους που εργάζεται χωρίς να παρέχει εξαρτημένη εργασία;»

7 Με το ερώτημά του το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν η δραστηριότητα την οποία ασκεί στη Γαλλία άτομο που βρίσκεται στην κατάσταση του Hervein πρέπει να θεωρείται ως μισθωτή ή ως μη μισθωτή δραστηριότητα για την εφαρμογή των άρθρων 14α και 14γ του κανονισμού. Το ερώτημα αυτό αφορά, ευρύτερα, την ερμηνεία των όρων «μισθωτή δραστηριότητα» και «μη μισθωτή δραστηριότητα» που χρησιμοποιούνται στον τίτλο II του κανονισμού σχετικά με τον προσδιορισμό της εφαρμοστέας νομοθεσίας.

- 8 Το προσωπικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού καθορίζεται, στο πλαίσιο των γενικών διατάξεων του τίτλου I, στο άρθρο 2. Βάσει της παραγράφου 1 της διατάξεως αυτής, ο κανονισμός ισχύει, πιο συγκεκριμένα, «για μισθωτούς ή μη μισθωτούς που υπάγονται ή υπήχθησαν στη νομοθεσία ενός ή περισσότερων από τα κράτη μέλη και είναι υπήκοοι ενός από τα κράτη μέλη».
- 9 Οι όροι «μισθωτός» και «μη μισθωτός» που χρησιμοποιεί η διάταξη αυτή προσδιορίζονται από το άρθρο 1, στοιχείο α', του κανονισμού. Ως «μισθωτός» και ως «μη μισθωτός» νοείται κάθε άτομο που είναι ασφαλισμένο, ως μισθωτός ή ως μη μισθωτός, στο πλαίσιο ενός των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης που διαλαμβάνονται στο άρθρο 1, στοιχείο α'.
- 10 Το άρθρο 13, το οποίο είναι το πρώτο άρθρο του τίτλου II του κανονισμού σχετικά με τον προσδιορισμό της εφαρμοστέας νομοθεσίας, ορίζει στην παράγραφο 1 ότι, με την επιφύλαξη του άρθρου 14γ, τα άτομα στα οποία ισχύει ο κανονισμός υπόκεινται στη νομοθεσία ενός μόνου κράτους μέλους. Έτσι, σύμφωνα με το άρθρο 14α, παράγραφος 2, του κανονισμού, το άτομο που ασκεί κανονικά μη μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος δύο ή περισσότερων κρατών μελών υπόκειται στη νομοθεσία του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου κατοικεί.
- 11 Το άρθρο 14γ, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού ορίζει, εντούτοις, ότι, στις περιπτώσεις που εκτίθενται στο παράρτημα VII, τα άτομα που ασκούν ταυτόχρονα μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος κράτους μέλους και μη μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος άλλου κράτους μέλους υπόκεινται στη νομοθεσία καθενός των κρατών αυτών όσον αφορά την ασκούμενη στο έδαφός τους δραστηριότητα. Το σημείο 1 του παραρτήματος VII αφορά το άτομο το οποίο ασκεί μη μισθωτή δραστηριότητα στο Βέλγιο και μισθωτή δραστηριότητα εντός άλλου κράτους μέλους, εκτός από το Λουξεμβούργο.
- 12 Έτσι, οι διατάξεις του τίτλου II, σε αντίθεση με εκείνες του τίτλου I, δεν αφορούν τους μισθωτούς και τους μη μισθωτούς, αλλά μόνον τα άτομα τα οποία ασκούν μισθωτή δραστηριότητα και τα άτομα που ασκούν μη μισθωτή δραστηριότητα. Ο κανονισμός όμως δεν προσδιορίζει το περιεχόμενο αυτών των δύο τελευταίων όρων.

- 13 Ο Hervein και η εταιρία Hervillier υποστηρίζουν ότι αυτοί παραπέμπουν στις εθνικές νομοθεσίες στον τομέα του εργατικού δικαίου των κρατών μελών εντός των οποίων ασκούνται οι εν λόγω δραστηριότητες. Όμως, στη Γαλλία και το Βέλγιο το ουσιώδες κριτήριο διακρίσεως είναι σχετικά η ύπαρξη σχέσεως εξαρτήσεως: ένα άτομο το οποίο παρέχει υπηρεσία υπέρ άλλου ατόμου και υπό τον έλεγχο του ασκεί μισθωτή δραστηριότητα. Ελλείψει σχέσεως εξαρτήσεως, η ασκούμενη δραστηριότητα πρέπει να θεωρείται ως ανεξάρτητη ή ως μη μισθωτή, ανεξαρτήτως μάλιστα του συστήματος κοινωνικής ασφαλίσεως στο οποίο υπάγεται ο εργαζόμενος.
- 14 Αντιθέτως, κατά τη Βελγική και τη Γαλλική Κυβέρνηση, καθώς και κατά την Επιτροπή, με τους όρους «μισθωτή δραστηριότητα» και «μη μισθωτή δραστηριότητα», κατά την έννοια του τίτλου II του κανονισμού, νοούνται οι δραστηριότητες οι οποίες θεωρούνται ως τέτοιες για την εφαρμογή της νομοθεσίας περί κοινωνικής ασφαλίσεως του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου ασκούνται οι δραστηριότητες αυτές. Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η ερμηνεία αυτή που βασίζεται στους ορισμούς του «μισθωτού» και του «μη μισθωτού» που δίδονται στο άρθρο 1, στοιχείο α', του κανονισμού εγγυάται τη λογική συνοχή μεταξύ του άρθρου 2, παράγραφος 1, και του τίτλου II του κανονισμού, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η εφαρμογή των κανόνων περί άρσεως των συγκρούσεων που προβλέπει ο κανονισμός αυτός σε κάθε άτομο το οποίο εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του.
- 15 Κατά πάγια νομολογία, για την ερμηνεία μιας διατάξεως του κοινοτικού δικαίου, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνο το γράμμα της, αλλά και, ενδεχομένως, τα συμφραζόμενά της και οι στόχοι που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος (βλ., ιδίως, την απόφαση της 17ης Νοεμβρίου 1983, 292/82, Merck, Συλλογή 1983, σ. 3781, σκέψη 12).
- 16 Συναφώς, πρέπει να σημειωθεί ότι το άρθρο 51 της Συνθήκης, το οποίο θέτει σε εφαρμογή ο κανονισμός, προβλέπει τον συντονισμό και όχι την εναρμόνιση των νομοθεσιών των κρατών μελών. Οι ουσιαστικές και διαδικαστικές διαφο-

ρές μεταξύ των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως των κρατών μελών και, κατά συνέπεια, μεταξύ των δικαιωμάτων των ατόμων που εργάζονται σε αυτά, δεν επηρεάζονται από τη διάταξη αυτή (βλ., ιδίως, την απόφαση της 15ης Ιανουαρίου 1986, 41/84, Pinna, Συλλογή 1986, σ. 1, σκέψη 20).

- 17 Ο κανονισμός, όσον αφορά τον προσδιορισμό των ατόμων που μπορούν να επικαλούνται τις διατάξεις περί συντονισμού των εθνικών συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως τις οποίες προβλέπει, αφορά τα άτομα τα οποία υπάγονται στα ως άνω συστήματα. Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1, στοιχείο α', και 2, παράγραφος 1, ο κανονισμός έχει εφαρμογή στους μισθωτούς ή μη μισθωτούς οι οποίοι υπάγονται ή υπήχθησαν στη νομοθεσία ενός ή περισσότερων κρατών μελών, ενώ ως μισθωτοί και ως μη μισθωτοί νοούνται τα άτομα τα οποία είναι ασφαλισμένα με τη μία ή την άλλη ιδιότητα σε σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως. Έτσι, όπως ορθά παρατήρησε η Επιτροπή, οι όροι «μισθωτός» και «μη μισθωτός», τους οποίους χρησιμοποιεί ο κανονισμός, παραπέμπουν στους ορισμούς τους οποίους δίδουν οι ισχύουσες στον τομέα της κοινωνικής ασφαλίσεως νομοθεσίες των κρατών μελών και είναι ανεξάρτητοι από τη φύση της ασκούμενης δραστηριότητας βάσει του εργατικού δικαίου.
- 18 Το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού σχετικά με τον προσδιορισμό της εφαρμοστέας νομοθεσίας, προβλέπει στη συνέχεια ότι, με την επιφύλαξη του άρθρου 14γ, «τα πρόσωπα για τα οποία ισχύει ο (...) κανονισμός» υπόκεινται στη νομοθεσία ενός μόνου κράτους μέλους, αυτή δε η νομοθεσία προσδιορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του τίτλου II.
- 19 Από το γράμμα της διατάξεως αυτής προκύπτει ότι ο τίτλος II αφορά, ειδικότερα, τους μισθωτούς και τους μη μισθωτούς στους οποίους αναφέρεται το άρθρο 2, παράγραφος 1, του κανονισμού, όπως αυτοί προσδιορίζονται στο άρθρο 1, στοιχείο α'.
- 20 Υπό τις συνθήκες αυτές, όπως δέχθηκε το Δικαστήριο με απόφαση εκδοθείσα την ίδια ημερομηνία με την παρούσα (C-340/94, De Jaeck, Συλλογή 1997, σ. I-461), ναι μεν οι διατάξεις του τίτλου II του κανονισμού αναφέρεται στα άτομα που ασκούν μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα και

όχι στους μισθωτούς ή τους μη μισθωτούς, όμως, η λογική θεώρηση του προσωπικού πεδίου εφαρμογής του κανονισμού και του συστήματος άρσεως των συγκρούσεων μεταξύ των νομοθεσιών το οποίο αυτός προβλέπει επιτάσσει την ερμηνεία των εν λόγω όρων του τίτλου II του κανονισμού με βάση τους ορισμούς του άρθρου 1, στοιχείο α'.

21 Κατά συνέπεια, όπως ο χαρακτηρισμός ενός εργαζομένου ως μισθωτού ή ως μη μισθωτού, κατά την έννοια του κανονισμού, προκύπτει από το εθνικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης στο οποίο υπάγεται ο εργαζόμενος αυτός, πρέπει να νοούνται ως μισθωτές και ως μη μισθωτές δραστηριότητες, κατά την έννοια του τίτλου II του κανονισμού, οι δραστηριότητες οι οποίες θεωρούνται ως τέτοιες από τη νομοθεσία που ισχύει στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης στο κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου ασκούνται οι δραστηριότητες αυτές.

22 Επομένως, στο ερώτημα του αιτούντος δικαστηρίου πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι, για την εφαρμογή των άρθρων 14α και 14γ του κανονισμού πρέπει να νοούνται ως «μισθωτή δραστηριότητα» και ως «μη μισθωτή δραστηριότητα» οι δραστηριότητες που θεωρούνται ως τέτοιες για την εφαρμογή της νομοθεσίας περί κοινωνικής ασφάλισης του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου ασκούνται οι δραστηριότητες αυτές.

Επί των δικαστικών εξόδων

23 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Βελγική και η Γαλλική Κυβέρνηση, καθώς και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

κρίνοντας επί του ερωτήματος που του υπέβαλε με απόφαση της 6ης Ιουνίου 1995, το tribunal du travail de Tournai, αποφαινεται:

Για την εφαρμογή των άρθρων 14α και 14γ του κανονισμού 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκε και ενημερώθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2001/83 του Συμβουλίου, της 2ας Ιουνίου 1983, πρέπει να νοούνται ως «μισθωτή δραστηριότητα» και ως «μη μισθωτή δραστηριότητα» οι δραστηριότητες που θεωρούνται ως τέτοιες για την εφαρμογή της νομοθεσίας περί κοινωνικής ασφαλίσεως του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου ασκούνται οι δραστηριότητες αυτές.

Sevón

Edward

Puissochet

Jann

Wathelet

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 30 Ιανουαρίου 1997.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος του πέμπτου τμήματος

R. Grass

J. C. Moitinho de Almeida